

Upravništvo Ljubljana, Pucinskega ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Iskrajno vseh danov posebnih
Naročnina ena mesečno 10.—
in iznosov vključno s posredniškim
iznosu 10.—

Redna in dodatna pokrivanja pri poštno-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
izdati v zvezi s Conto Conti Post. No. 11-3118

JUTRO

Iskrajno vseh danov posebnih
Naročnina ena mesečno 10.—
in iznosov vključno s posredniškim
iznosu 10.—

Redna in dodatna pokrivanja pri poštno-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
izdati v zvezi s Conto Conti Post. No. 11-3118

Rokopisi se ne vračajo.

Erfolgreiche Abwehr und Gegenangriffe im Osten

Weitere hohe blutige Verluste der Sowjets — Im Finnischen Meerbusen sechs Sowjet-U-boote versenkt — 75 Sowjetpanzer vernichtet

Aus dem Führerhauptquartier, 18. Dez. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Gegen den Brückenkopf von Cherson setzten die Sowjets, von Panzern und Schlachtfliegern unterstützt, ihre Angriffe fort. Sie wurden blutig abgeschlagen.

Bei Kirovograd scheiterten auch gestern zahlreiche feindliche Angriffe im harten Kämpfen. Eigene Gegenangriffe brachen zähen Widerstand der Sowjets und erreichten die gesteckten Ziele. Dabei wurden 54 feindliche Panzer abgeschossen.

Unter dem Eindruck der in den Vortagen erlittenen hohen Verluste führte der Feind im Raum von Schlobin nur schwächere Angriffe. Durch wirksames Artilleriefeuer wurden Infanterie- und Panzersammungen zersprengt.

Westlich Kiew scheiterten mehrere Nachtangriffe der Sowjets unter hohen blutigen Verlusten. Im Gegenangriff wurde eine kleine Einbruchsstelle beseitigt.

Südlich und nordwestlich Noworossien die Sowjets auch gestern fest ohne Unterbrechung gegen unsere Stellungen an. Ortliche Einbrüche wurden abgewehrt. In den wechselvollen und erbitterten Kämpfen er-

litten die Bolschewisten besonders hohe blutige Verluste. Eine Infanteriedivision wies allein in den letzten Tagen 34 Angriffe ab, zerschlug zahlreiche Bereitstellungen und vernichtete 21 Panzer.

Im Finnischen Meerbusen haben in den vergangenen Monaten Sicherungsverbände der Kriegsmarine 6 feindliche Unterseeboote, die versuchten, in die Ostsee durchzubrechen, versenkt. Ausserdem ist mit dem Verlust anderer sowjetischer Unterseeboote durch Minentreffer zu rechnen. In den andauernden Kämpfen wurden weitere feindliche Boote schwer beschädigt.

An der süditalienischen Front kam es nach den schweren Kämpfen der letzten Tage, in denen der Gegner im Raum beiderseits Venafra und an der Adriatischen Küste den Durchbruch in der Richtung Rom und auf Pescara erzwingen wollte, zu keinen grösseren Kampfhandlungen. Bei dieser Abwehr der feindlichen Durchbruchversuche hat sich die 29. Panzer-Grenadierdivision und besonders das motorisierte Grenadierregiment 15 durch beispielhafte Standhaftigkeit in hohem Masse ausgezeichnet.

Uspešna obramba in protinapadi na vzhodu

Nadaljnje velike sovjetske izgube — V Finskem zalivu potopljenih 6 sovjetskih podmornic — 75 sovjetskih oklopnikov uničenih

Führerjev glavni stan, 18. dec. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Proti mostišču pri Hersonu so sovjetske čete s podporo oklopnikov in bojnih letal nadaljevale z napadi. Bile so krvavo odbite.

Pri Kirovgradu so se izjalovili tudi večerj številni sovražnikovi napadi v hudih borbah. Lastni protinapadi so zlomili trdovratni sovjetski odpor in dosegli zastavljene cilje. Pri tem je bilo zbitih 54 sovražnikih oklopnikov.

Pod vplivom velikih izgub v prejšnjih dneh je sovražnik na področju pri Zimomiru izvedel samo slabše napade. Z učinkovitim topniškim ognjem so bila pehotna in oklopniška zbirališča razpršena.

Zapadno od Kričeva se je izjalovilo več sovjetskih nočnih napadov z velikimi travnimi izgubami. S protinapadom je bilo manjše vidno mesto očisto.

Južno in severozapadno od Nevija so se sovjetske čete tudi večerj skoraj brez nehanja zaletavale proti našim postojankam.

kam. Krajevni vdori so bili zajezeni. V sprememb polnih in srditih bojih so preprečili boljševiki posebno velike krvave izgube. Neka pehotna divizija je sama v dveh zadnjih dneh zavrnila 31 napadov, razbila številne izhodne postojanke in uničila 21 oklopnikov.

V Finskem zalivu so v preteklih mesecih zaslede skupne vojne mornarice potopile 6 sovražnikih podmornic, ki so poskušale prebiti se v Vzhodno morje. Razen tega je bilo računati z izgubo drugih sovjetskih podmornic z minskih zadetki. V bojih so bili nadaljnji sovražni čolni težko poškodovani.

Na južnoitalijanskem bojišču ni prišlo po težkih bojih v zadnjih dneh v katerih je hotel sovražnik ob obeh straneh Venafra in na jadranski obali izvesti prodor v smer proti Romu in Pescara, do nobenih večjih bojnih dejanj. Pri tej obrambi sovražnik poizkusov prodira se je s svojo zbirno vztrajnostjo zelo olikovala 29. oklopno-grenadarska divizija ter zlasti 15. motorizirani grenadarski polk.

V samopomoči je rešitev

Predolgo smo držali roke križem in gledali, kako je komunizem pošiljal svoje morilce, da so iz naših vrst izbirali najboljše in najpoštenješe ter jih brez usmiljenja pobijali. Brezbržnost precejšnjega dela javnosti je dajala potuho napadalcem in njihovo početje je doseglo vrhunec zločinskih drznosti. Tako ni moglo iti dalje, saj so medtem vsi spoznali, da bi drugače zaroka zoper naš narod razvila svojo morilsko početje do take mere, ki bi značila pogubo in pogin našega življa na njegovih lastnih pradedovskih tleh.

Prizanesljivost in svarila so komunisti skušali prikazovati za slabost in so se podvojili svoje nasilnost, podesetorili: umore, posili našo zemljo s trupli nedolžnih ter naše cvetoče kraje izpremenili v kačja se pogorišča in brezupne razvaline. Tisoči naših ljudi so brez srčnega, tihi bedni hmatar nimač. Kamor bi položili spat svojo neboljčno dečo. Mnogo moč so komunistični razbojniki odvleli v gozd ter jih prisilili, da se z orožjem v roki bore za tuj, osvobodni nauk sovražstva in uničevanja.

Stiska, beda in nesreča našega naroda go pripelje do vrhunca. Kdor vse to vidi in ne hiti na pomoč z odprto roko in odprtim srcem ter se ne odloči da stopi na branik v borbo za goli obstoj našega toliko preživetega ljudstva, je človek brez srca, brez razuma in brez iskric domoljublja.

Nemškemu zlu, ki se je tako bohotno razpaslo po naši domovini, pa se da odprmo le z odločno borbo, z enotno voljo in s trdnim namenom, da se mora komunistično razbojništvo s koreninami izkoreniniti iz naših tal in da se morajo enkrat za vselej izločiti naredevalci, ki so povzročitelji te grozote.

Komunizem je v Kočevju dobil udarec, od katerega si ne bo mogel opomoci. Njegov poraz je zgovoren dokaz, da je razbojništvo uspešno lahko le v materialistični in omahljivosti, da pa je smrtno ranljivo brž ko se mu zoperstavi sila, ki je odločena da zmaga. Kočevski junaki, ki smo jih večerj pričeli v Ljubljani k večnemu počitku, so z najvišjo žrtvijo svojega življenja utrdili pot k zmagovitemu pobodu vseh zdravih sil našega naroda za očistitve naše zemlje in njeno obnovo.

Njihova žrtev nas poziva, da se zedinimo in s ležnim udarom na One, ki nam kot obvestilu in kot neameznikom središjo no življenju. Kočevje je drk, koliko lahko storijo učinkovita samomorilna trdna vera in ječena odločnost. Kočevski junaki so začeli pot, ki nam jo bo treba hoditi po slej vedno, da ohranimo naš narod pred pogibom.

Slava junakom, ki so s svojo najvišjo žrtvijo posvetili borbo!

Boji v južni Italiji

Berlin, 18. dec. DNB. Mednarodni informacijski urad objavlja o bojih v južni Italiji:

Boji v dolini med Cassinom in Venafrom ter v jadranskem obalnem odseku se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo. Nemške čete so tudi večerj preprečile vsak vdor Angloameričanov, ki so hoteli z uporabo močnih oklopniških in pehotnih enot doseči po obsežni topniški pripravi in velikemu nastopu bombnikov odločen uspeh. Zaradi neomajne stanovitosti nemških grenadirjev in gorskih lovcev ter ne nazadnje hladnokrvnosti nemških pionirjev niso mogli napadalci prodrati niti na enem samem mestu. Bilj so odbiti ali pa so se morali zadovoljiti z neznatnimi vdori.

Na zapadnem težišču so se nemške čete ločile od sovražnika ter so zasedle takoj zraven ležečo gorsko in hribovito zaporno črto, odkoder so ustavile vsako napredovanje invazijskih čet v smeri proti San Pietru.

Na vzhodnem krilu so bili novi napadi imperialnih čet razbiti pri čemer je bilo uničenih v srednjem bojišču pet oklopnikov vrste »Sherman«. Severno od Orsogna ter ob obalnem ozemlju so poskušali Kanadčani izsiliti za vsako ceno prodor proti Ortoni. Pri tem so jim pomagali angleški bombniki in topništvo. V ves dan trajajočih težkih bojih so plačali napadalci nekaj sto metrov ozemlja v težišču vzhodno od Crecchia zelo veliko krvno ceno. Poseben delež pri nemškem obrambnem uspehu so imele večerj tudi nemške baterije in metalci granat kakor tudi večkrat z nizkimi poleti v boje na zemlji posegajoča lovka in bojna letala. Z bombami in obstreljevanjem je bilo najmanj 6 angleških oklopnikov uničenih ali onespoblenih za borbo. Razen tega so sestrelili nemški lovci na južno-italijanskem bojišču večerj tri »Dragonfly«, 4 »Nightingale« in 2 »Fortress«. Nemško protiletalsko topništvo je sestrelilo 3 »Spitfire« in 1 »Lighting«.

Učinkovitost letalskega napada na Bari

Amsterdam, 17. dec. DNB. Izjava, ki jo je dal ameriški vojni minister Stimson o nemškem letalskem napadu na Bari dne 2. decembra, pravi po Reuterjevi vesti, da je napad zelo poškodoval zavezniško brodovje v luci Barja. Med uničenimi zavezniškimi trgovskimi ladjami je bilo tudi 5 ameriških. Po vesti iz dobro obveščenega vira je bilo skupno potopljenih 17 zavezniških ladij. Človeških žrtev je bilo 1000, med njimi 37 ameriških mornarjev. Napad je trajal le nekaj minut ter ga je izvedlo 30 bombnikov, ki so leteli zelo nizko in zelo hitro. Verjetno so popolnoma presenetili obrambo. Uradni krogi pravijo, da je bil udarec zelo resen.

Bolgarska politika ostane neizpremenjena

Aktiviranje bolgarskih narodnih sil

Sofija, 17. dec. DNB. Govornik bolgarskega zunanjega ministristva je na petkovi konferenci zastopnikom inozemskega tiska glede na poročila sovražnikove propagande izjavil, da bo ostala bolgarska zunanja politika neizpremenjena. Popolnoma izključeno je, da bi Bolgarija lahko opustila svojo zunanjo politiko, ki jo vodi že desetletja in je postala sveta tradicija. Prav tako nemoralno kakor bedasto je upanje, je poudaril govornik, da bi Bolgarija pod vplivom sovražnikove propagande opustila svojo narodnostno področje v Macedoniji in Traciji. Nobena vlada ne bo pripravljena, da bi izvršila takšen nacionalni samomor, kakor ga zahtevajo sovražniki. Bolgarija bo branila svoje ozemlje do zmagovitega konca. Sovražnikova propaganda ne bo imela nikakega učinka na bolgarsko politiko.

V vprašanje o govorih, po katerih je pričakovati vladno krizo, je odgovoril govornik, da trenutno ni pričakovati izprememb v vladi. Izpremembe ministrov so notranja politična zadeva, ki se naravno ne razvija tako kakor zunanja politika. Če se bo prej ali pozneje izkazala potreba izmenjave kakih ministrov, bo izvršena brez vladne krize in bo javnost postavljena pred izvršeno dejstvo. Pred tako važno nalogo, kakor je bližnje glasovanje o proračunu v sobranju, pa v nobenem primeru ni računati z ministrijskimi izpremembami.

Sofija, 17. dec. DNB. Govornik bolgarskega zunanjega ministristva je na današnji tiskovni konferenci dejal glede ustavitve nacionalne fronte, da se dela za zedinjenje vseh narodnih političnih sil. Aktiviranje nacionalnih sil temelji na stremljenju, da se postavi proti komunističnemu vplivu v Bolgariji ideološki jezik. Akcija proti državi sovražnik elementu poteka uspešno.

Na vprašanje, ali so izpremembe pri diplomatskih poslanstvih v inozemstvu aktualne, je odgovoril govornik, da pred koncem proračunske debate ne bo nič dokončnega podvzeto v tej smeri. Gotovo je edino dejstvo, da je bil imenovan dosežani bolgarski poslanik v Bukarešti Petrov Čomakov za bolgarskega poslanika v Tokiju. O bodočem poslaniku v Bukarešti se ni nič odločeno in takisto ni še nič konkretnega glede zamenjave poslanika v Stockholmu.

Američanov na vojaške zahteve Sovjetske zveze. Drugo bojišče na zapadu je edini strateški ekvivalent za ofenzivno sovjetsko armade. Izjaviti mora na najbolj občutljivem mestu evropske trdnjave enak pritisk, kakor ga vrše sovjetske čete na vzhodno Evropo. To mesto pa leži v Franciji, v bližini velikega angloameriškega oporišča na britanskih otokih. Če bodo Angloameričani čakali z velikim skokom na zapadu do pomladi 1. 1944, bo izgubljen dragocen čas. Določitev voznega reda za invazijo je zapoved sedanjega časa. Nadalje pripominja list, da bo po prvem izkrcanju v Franciji preteklo več tednov, dokler ne bo ustvarjeno dovolj globoko in široko mostišče, toda že z nastopom prednjih straž bi bil pridobil dragocen čas, čeprav bi bile glavne bojne sile še koncentrirane v angleških vikcevalnih lukah, zakaj čas, ki bi ga tako pridobil, bi postal odločilen ter zaradi tega nikakor ne sme biti zamujena ta dobra prilika. Tudi ta članek sovjetskega glasila v Londonu kaže, kako se Moskvi mudi.

Letalski boji na vzhodnem bojišču

Letalski boji na vzhodnem bojišču

Berlin, 17. dec. DNB. Mednarodni poročevalski urad javlja o letalskem položaju na vzhodnem bojišču:

Vreme, ki se v glavnih odsekih bojišča, v južnem in srednjem odseku, polagoma jasni, je povzročilo 15. decembra živahnejše letalsko delovanje na obeh straneh.

Nemški sunek vzhodno od Žitomira

Berlin, 17. dec. DNB. Uspehe nemških protinapadov pri Žitomiru in Korostenu, s katerimi je bilo mogoče razbiti sovjetsko mostišče zapadno od Teterova in prizadejati sovražniku poleg uničenja velikih množin vojnega materiala tudi izgubo nad 11.000 padlih in ranjenih, se mora pripisati tako napadalnemu duhu nemških grenadirjev in oddelkov oklopnih grenadirjev kakor odličnemu sodelovanju med nemškimi oklopniki in spremljajočimi pehotnimi oddelki. Oklopniki so prodrli na več mestih sovjetske črte in vdrl globoko v sovražnikovo ozadje. Za njimi se pomikajoči grenadirji so vedno znova napadali boljševike, ki so se z vsemi sredstvi poizkušali obdržati na nepreglednem gozdnem in močvirnatem ozemlju ter so tako stalno držali zvezo s hitro napredujočimi oklopniki. V boju so prehodile nemške čete vsak dan do 40 km. Podprte z ognjem topništva in umetno meglo jim je v kratkem uspelo, da so obkrožile sovražnika na vedno ožjem področju in ga končno uničile. Medtem ko so imeli boljševiki težke izgube, so nemške čete imele le malenkostne.

Odlični primer obsežnega bojnega izkustva nemškega frontnega častnika je postal v nedavnih bojih severozapadno od Smolenska poveljnik topniškega polka neke pehotne divizije. Polkovnik je bil s svojim polkom dodeljen pehotni bojni skupini, ki je imela nalog zavzeti vas S. Ko je bil že ob pričetu borbe poveljnik te bojne skupine ranjen in so izpadli tudi drugi častniki, je prevzel topniški poveljnik vodstvo grenadirjev in strelcev. S svojim pogumnim osebnim nastopom je znova spravljal v tek že zastajajoči napad, ki ga je ovrnil najtežji sovražnikov zaporni ogenj, na novo uredil edince in na njih čelu podvzel odločni napad na vas. Po zavzetju je vas takoj utrdil in se je s podporo nekaj topov upiral številnim sovražnikovim protinapadom, hrabri topniški častnik pa je med srditimi obrambnimi spopadi započel to svojo nalogo pehotnega poveljnika sredi svojih grenadirjev in strelcev z junaško smrtjo. Vas je ostala v nemški posesti in je bila pozneje odločno izhodišče za nadaljevanje operacij.

Letalski boji na vzhodnem bojišču

Berlin, 17. dec. DNB. Mednarodni poročevalski urad javlja o letalskem položaju na vzhodnem bojišču:

Vreme, ki se v glavnih odsekih bojišča, v južnem in srednjem odseku, polagoma jasni, je povzročilo 15. decembra živahnejše letalsko delovanje na obeh straneh.

Boljševiki so povsod uporabili močnejše jate bojnih letal, spremljane z velikimi oddelki lovcev. To se je zgodilo predvsem na bojišču južno in severno od Kirovgrada, med Pripjetom in Berežino ter v odseku pri Žlobinu. Nemško letalstvo pa je tudi uspešno podpiralo v obrambi in v napadu enako zmagovite nemške čete na zemlji: ter je poleg tega še tako uspešno napadalo zbirališča boljševičskih oklopnikov in njihove pehote, da boljševiki vsega tega sploh niso mogli uporabiti za napad. Iz posameznih odsekov boljševiki poročajo o delovanju nemškega letalstva naslednje:

»Na Tam-naskem polotoku so bile z več poleti prisljane k molku sovjetske baterije, ki so obstreljevale obalo pri Kerču. Na področju severozapadno od Kirovgrada so nemška bojna in strmoglavna letala napadala prevečerj čete ter so imeli boljševiki pri tem zelo visoke izgube. Severovzhodno od Žitomira so napadli oddelki letal za napade iz nizke višine poljske postojanke boljševikov, prednje oklopniške kline ter zbirališča in izhodišča sovjetskih strelških oddelkov. Bombe, topovi in strojne ce so prizadele boljševike tudi tu zelo velike izgube. Tvarne in krvave boljševičske žrtve so bile tako velike, da oddelki niso mogli več uporabiti za napad. Južnozapadno od Smolenska so bombardirali in obstreljevali s strojnimi močmi nemški oddelki bojnih letal sovjetske kolone in vzla v bližini bojišča ter so uničili nad 60. s četami ali z vojnimi materialom natovorjenih vozil. Tudi na bojišču zapadno od Kričeva so bila težko metena premikanja boljševičskih oklopniških in pehotnih oddelkov ter njihov promet z z. ledjem. S tremi silovitimi napadi je bil v neki globeli razbit pripravljen tankovski oddelki. 14 oklopnikov je bilo onesposobljenih za boj. Severno in severovzhodno od Nevija so napadli nemški bojni letalci in lovci več sovjetskih prevoznih kolon. Tamkaj je bilo uničenih nad 80 vozil. Pri nočnih napadih so bojna letala uspešno bombardirala prehod preko Slivaša in so izločila iz boja več protiletalskih postojank, ki so skušale ščititi. Nočnemu napadu na železniško postajo v Dnjeprpetrovsku so sledili veliki požari, spremljani s močnimi eksplozijami. Vseled dobro merjenih bombnih začetkov sta se na železniški progi Vlosovaja-Harkov in Harkov-Kremenčug iztirila dva tovorna vlaka. Na področju vzhodno od Kriča sta bila dva nadaljnja vlaka tako težko poškodovana, da nista mogla nadaljevati vožnje. Večina vagonov se je vnela. Pri obrambi sovjetskih bojnih letal in v letalskih bojih, ki so sledili lastnim nemškim napadom ter v prostem lovu je bilo sestreljenih skupno 70 sovjetskih letal. 6 nadaljnjih je z bilo protiletalsko topništvo, 4 izmed njih v srednjem

Vom Begräbnisse der Gottscheer Helden in Laibach

Stumm ruhen die gefallenen Landeswehr-Männer auf dem Kongressplatz, Sarg am Sarge, daneben die Ehrenwachen ihrer lebenden Kameraden — Vom frühen Morgen bis zum Beginn der Begräbnissefeier um 14 Uhr dauert der ununterbrochene Vormarsch der Laibacher Bevölkerung vor den gefallenen Helden, verabschiedend und dankend — Den ganzen Vormittag werden weitere Kränze und Blumen gebracht (Unsere Aufnahmen wurden zu früher Stunde gemacht)

S pogreba kočevskih junakov v Ljubljani

Nemo počivajo padli domobranci na Kongresnem trgu, krsta poleg krste, ob častni straži živih tovarišev — Že zgodaj jutraj se je začel pred padlimi junaki poslovljni in zahvalni mimohod množice, pa se v vedno bolj gostih vrstah nadaljeval vse dopoldanske in opoldanske ure prav do začetka pogrebniših svrčanosti — Ves dopoldan so prinášali vence in šopke, tako da so bile proti poldnevju že vse krste obložene z njimi (Naši sliki sta bili posneti v zgodnji uri)

Veličastna zadnja pot kočevskih junakov

Slovenski narod je v ogromnem številu spremil k večnemu počitku svoje junaške sinove — Njih žrtev ni bila zaman, zedinila bo vse domoljube v boju proti pogubnemu komunizmu

Ljubljana, 18. decembra. Turoben je dan velikega žalnega slovesa. Pod svinčenim decembrskim nebom, tam na nizkem, toda širokem mrtvaškem odru, pred znamenjem sv. Trojice na Kongresnem trgu počivajo krste v Kočevju padlih mladih slovenskih domobrancev. Onemle so te mlade žrtve v mrazem obzoru smrti, toda njih turobni molk je nepretrgan, strašen krik v svinčeno nebo: »Glej, Slovenci!... Glej Slovence, tu sredi Ljubljane je mrtvaški oder, kakršnega še nismo videli! Odrta je rana, iz katere je potekla žlahtna kri tolilkerih mladih slovenskih življenj. Mnogo takih ran je že zazijalo, zato nam je mrtvaški oder sredi Ljubljane grozoten in obenem najsvežši opomin, da bi bil naš rod ves zapisan smrti, ako nam ne bo v poslednji uri dano, da se strne v delu za njegovo rešitev vse, kar je v njem zdravega in poštenega.

Noč, polna težkega moka ob zavesti, da so bili iz boja v Kočevju pripeljani v Ljubljano domobranci borci in da v neločljivem tovarištvu počivajo na Zalah, pričakujejo poslednjega pozdrava Ljubljane, — ta noč je dala našemu mestu otožno lice. Snelo je pomoči in Ljubljana je bila v zgodnjih jutranjih urah vsa pobeljena s tanko snežno plastjo.

V turobni jutranji sivini, ko so pripeljali pokojnike z Zal na Kongresni trg, so se neštete žalne zastave po vsej Ljubljani premuljivo mirko odražale od snežne beline. Na gradu, na naši bodoči Akropoli, ki bo danes doživela svoje posvečenje s tem, da bo sprejela v svoje okrilje prve mrtve domobrance, dalje na Nebotičniku pa na vseučilišču in na drugih visokih palačah so se rdeče zastave tega povesile kakor onemoglo peruti žalujoči hročev. Brez zastave ni nobena hiša, Na Kongresnem trgu se posebno odražata zastavi, višje s balkona Kazine: žalna črna in srebrno vezena nemška vojaška zastava.

Sobota je od ranega jutra nenavadno razgibana, skoraj bi rekli, nervozna. V vseh živahnih tokovih, ki se prelivajo po ljubljanskih ulicah, pa izražajo obzori otožnost, ki je iskrena, se seli iz srca v srce, iz oči v oči, in družni vse prebivalstvo kot pekoča skupna bolelost. Od prve ure, ko je bil urejen mrtvaški oder na Kongresnem trgu, romajo tja glave procesije. Nešteto vencev in cvetja prinašajo ljudje, toda najmočnejši je neprestano se obnavljajoči velikanški živi venci okoli mrtvaškega odra. V njem je zbrano in spleteno živo cvetje preminulih slovenskih krajev. Vidiš zastave vse, prav vse ljubljanske sloje, vmes pa mnoge naše dedelane, ki so našli zavetja v dragi prestolnici. Vidiš mnogo, mnogo mladine s šopki

v rokah, domobranci v novih uniformah, predstavniki nemške vojske. Pristopajo k odru odkritih glav, pripadniki vojske salutirajo, v mnogih ženskih rokah zaplapolajo robček in briše solze.

Kakor izklesani stoje domobranci za častno stražo, na vsaki strani odra po dva: čelade na glavi, razkoračeni, z rokami oprti na puško cev. Preproste so krste, ki nam skrivajo mrtvi, dragoceni zaklad. Črno so perkrile in preko njih teko pasovi slovenske trobojnice. Toda venomer se mrtvaški oder izpreminja v prekrasen cvetni gaj, ki je do ure slovesa docela zagrnil krste. Kar so nam letošnje dobronose jeseni, ki se poslavljajo, dali vrtovi, in kar premorejo cvetličarne izbranih lepote, od vsega so dobili mrtvi junaki krasen delež. Žlahtne vrtnice v vseh barvnih odtenkih, nageljčki mimozice, vejice eksozičnih palm in naših košatih domačih smrek — vse se zgrinja na krste, da je oder podoben pestri preprogi in osvajač kakor nežno ubrana pesem.

Prihajajo med neprestanim valovanjem ljudstva dostojanstveniki in deputacije. Prihod vsakega odposlanstva vzbudi pozornost. Obenem se ljubko doimi zbrane množice vsak mimohod naše mladine, ki prihaja v sprevodih zdaj s tega, zdaj z onega zavoda in poleg skupnih vencev prilaga na krste še drobne šopke in prižiga svečke. Nenadno prešine pobožno tišino jok matere ali žene, sestre ali neveste, ki se je znašla pred krsto svojega draga. Orose se vse oči in marsikomu se tako oteži srce, da sklonjene glave zapusti to pretresljivo prizorišče pod znamenjem sv. Trojice, pred mogočnim baročnim pročeljem uršulinske cerkve. Zdaj pa zdaj se razmajejo zvonovi ljubljanskih cerkva in polnijo ozračje s svojo žalobno pesmijo. In bolj ko se bliža ura zadnjega slovesa, bolj narašča množica, z njo pa skupna tuga, ki je zajela vso Ljubljano.

Nebo, ki je venomer prišlo, je proti podnevu pokazalo prijaznejše lice. Mrka slivina se je umikala mlečno beli svetlobi, kakor da nam hoče simbolično povedati, da sledi temini vselej svetlejša vreme, trpljenju vselej srečnejša bodočnost.

»Glej, Slovenci!« so nemo vpile in tožile krste na Kongresnem trgu. Do jedra je nas ves presunil njih nemi krik. Toda po veličastnem zmagovalju, ki ga je prav tem žrtvam izkazalo srce pokrajine, naša draga Ljubljana po zmagovalju, kakršnega do sedaj ni bil pr inas deležen še noben pokojnik, nas je prešinilo s svetlim porostvom, da vsak izmed nas sicer gre svoj pot minljivosti, toda vsemu našemu rodu kot celoti pa mora zasijati zora preroda in novega življenja.

Poklonitev Ljubljane

Dan pogreba junakov, ki so žrtvovali svoja mlada, dragocena življenja ob komunističnem napadu na Kočevje, se je prebujal v turobni sivini. Pomoči je natevala eno in s obla že v zgodnjih jutranjih urah tla čez in čez pokrite s tanko snežno plastjo. Kasneje je sneg ponehal in v dopoldanskih urah je rahlo pršelo.

Na Kongresnem trgu je bil žalni oder pripravljen že v petek. Postavili so ga v zgornjem delu trga, tik pod znamenjem sv. Trojice, kjer so zgradili tudi oder za najvišje vojaške in civilne predstavnike, ki se bodo udeležili pogreba. Poleg njega je govorniški oder in poseben prostor, omejen z oledarji in zelenjem, namenjen za sorodnike. Z monumentalnim baročnim ozadjem uršulinske cerkve napravlja vse žalno prizorišče veličasten vtis. Vsi odri so zaviti v črno tkanino.

Prevoz junakov z Zal v mesto

Zemeljske ostanke padlih kočevskih borcev so prepeljali v petek na Zale, kjer so jih položili v molinico. Davi ob 6. jutraj se je začel prevoz na Kongresni trg. Pod tovornimi avtomobili je v skoraj nepretrgani vožnji prepeljalo vseh 34 preprostih krst. Na Kongresnem trgu jih je sprejemala skupina domobrancev s poveljujočim častnikom. Nameščanje krst na žalni oder je šlo naglo od rok. Vse delo so opravili vojaki, ki so pietetno prenašali svoje mrtve tovariše.

Postavljanje krst na oder se je vršilo še v svitu električne luči. Čeprav so z delom pohiteli, so končali šele ob pol 8. ko se je začelo. Vse krste so pregnili s črnim, preko tega pa položili v sredini slovenske trobojnice. Žalni oder so okoli n okoli okrasili z zelenjem. Pred vsako krsto so položili križ z napisom mrtvega junaka in borca.

Padli junaki

Krste so bile razporejene na odru v tri vrste. V zgornji jih je bilo 14, v obeh spodnjih pa po 10. Ležali so v naslednjem vrstnem redu drug poleg drugega:

Jurečič Franc iz Starega grada, Skoda Evgen iz Čateža, Zevnik Alojzij iz Vrhopolja, Zagorac Ignac iz Vrhopolja, Hočevar Janez iz Smalčje vasi, Grubar Anton iz Dolenje Stare vasi, Luzar Janez iz Smalčje vasi, Kastelic Anton iz St. Jošta, Sintič Jože iz Osterca, Čujnik Anton iz Grobelj, Blaznik Leopold iz Mokronoga, Škof Anton iz Zabukovja, Kastelic Vincencij iz Vode in Gorjup Janez iz Zalostne gore.

V srednji vrsti: Sketelj Janez iz Gradiške, Kordan Anton iz Prevalj, Zupan Janez iz Javorčice, Skoda Franc iz Čateža, Urbančič Franc iz Sevnice, Rebselj Ignac iz St. Jakoba, Bregar Drago iz Rakovnika, Novak Alojz s Skočjana, Špiler Jožef iz Vrhopolja in Murn Janez iz Dolž.

V spodnji vrsti: Puti Peter iz Ihana, Golobčič Slavko iz Ledce vasi, Bakčič Alojzij iz Rake, Vrtačič Franc iz Pristavice, Sevršek Franc iz Kostanjevice, Vide Jožef iz Dolenje vasi, Miklič Franc iz Hedenja, Kordan Vladimir iz Prevalj, Pavlin Jožef iz Brezovca in Špiler Ivan iz Zvabova.

Ze med delom so se ob žalnem odru ustavljali številni delavci in žene, ki so hoteli pa

delo na vse zgodaj. Postali so za hip, dva in z žalostno molitvijo v srcu opazovali delo vojakov. Ob 7. je po Kongresnem trgu iz Vegove ulice prikorakal vod domobrancev. Častna straža je prevzela v varstvo svoje mrtve tovariše in jim tako izkazala vojaško spoštovanje in hvaležnost. Štirje krepki domobranci so v razkoračni stojzi z nasajeno puško pred seboj in s čeladami na glavi stražili na vseh štirih oglih odra in kakor kipi nepremično zrl pred se. Straža se je potem menjavala vsako uro do začetka pogreba.

Ljubljana v žalni obleki

Mesto se je medtem že odelo v črno. Z vseh hiš so zaplapolale mrtvim junakom v zadnji pozdrav rdeče zastave. Ob 7. so iz vseh cerkva zadoneli zvonovi. Zvonjenje se je zilo v mogočno žalostnko. Z zvonjenjem se je začel spored pogrebnih svečanosti, ki bodo trajale tja do trenutka, ko bodo na gradu položili zadnjo krsto v zemljo.

Poslovilni mimohod množice

Cim je bil oder pripravljen, ko se zbirale pred njim množice. Uradniki, ki so hoteli v urade, otroci, ki so šli v šole, ženske, ki so hitele po gospodinjskih opravkih, vsak, kdor je le utegnil, se je ustavil ob odru. Ljudje so stali sklonjenih glav in globoko pretreseni pred kruto usodnim udeležem, ki je vzletel življenja tem mladim fantom. Njihove misli pa je dvigala veličina njihovih žrtv, ko so brez pomislekov in obotavljanja pogumno žrtvovali vse svoje najdražje za dobrobit in boljše bodočnost slovenskega naroda.

Ljudje so prihajali in odhajali. Tok tistih, ki so se klanjali mrtvim junakom, ni niti za hip ponehal, niti v najzgodnejših urah. Kasneje je vedno bolj naraščal in se zviljal okoli in okoli žalnega odra v živ venci. Ljudje so disciplinirano pristopali in prav tako mirni in resni odhajali, da je bilo očitno, da so globoko ganjeni.

Nešteti šopki in venci

Navsezgodaj so se pojavili tudi darovalci cvetja. Premnoga nežna roka je položila ob krste šopek cvetja. Otroci, možje, žene so krasili krste z najlepšimi cvetjem. Ob polganju so se odgrajali pretresljivi prizori. Dekleta so jokala in tudi najtrdnjejšim so se kradle v oči solze ganjenosti in žalosti. Vedno več je bilo cvetja. Prav vse je ganila stara mamica, žuljavih rok, ki je krčevito stiskajoč rdeč velik nagelj pristopila k sredi odra in v rthet položila svoj cvet na najbližjo krsto. Mlada gospodična v globoki črni je prinesla celo naračje cvetja. Polčila je na vsako krsto šopek nagljev.

Prvi venci je bil darovan že ob polganju krst na oder. Enemu izmed mrtvih junakov so ga poslali njegovi sorodniki. Ob 9.30 pa je pristopilo k žalnemu odru kot prva uradna delegacija številnejše zastopstvo štaba domobrancev, ki so ga sestavljali častniki. Prinesli so svojim tovarišem lep velik venci z rdečih nagljev in rumenih vrtnic. K odru sta ga položila dva častnika naka je poveljujoči pozval zastopstvo k počititvi. Ob povelju mirno so se dvignile roke in častniki so salutirali v pozdrav svojim tovarišem. Pietetni trenutek je

prešnil vse navzoče, da je vladala popolna tišina. Po počititvi so domobranci častnik odkorakali nazaj v svojo vojašnico. Njihov venci krasil napis: Slovensko domobranstvo — padlim kočevskim junakom. Ganljiv je bil tudi trenutek, ko je položila venci skupna preprostih Belokranjcev.

Odposlanstvo nemške vojske

Kmalu nato, ob 9.10, pa je prikorakalo odposlanstvo generala SS Obergergruppenführerja Rösenerja. Vojaki so nosili dva velika venca z rdečimi trakovi in ključastim križem, ki sta jih v počastitev padlih domobrancev poklonila Obergergruppenführer Rösener in osebno prisotni zvezni oficir stotnik Schumacher v imenu Organizacijskega štaba za Slovensko domobranstvo. Z dvignjeno desnico so nemški vojniki oddali mrtvim slovenskim sobojevnikom zadnji pozdrav.

Svojci ob krstah pokojnikov

Vedno pogostejše prihajajo nosilci vencev. Zdaj polagata dve dijakini venci 2. državne realne gimnazije, nato pristopita zastopnici Dekliške zveze z velikim venci, zdaj tu zdaj tam se zglašijo mladeniči in fantje in polagajo šopke. Največ je belih nageljnov. Množica je vedno večja. In zdajci, odjekne izpred srednje krste v prvi vrsti presunljiv jok. Prišla je sestra pokojnega domobrancia s svakom. Dolgo je tajila bolečino, a ko so ji odgnili venci in je razločno prebrala drago ime na črnem križu, se je utrgal krik bolesti in z njo so zajokali še mnogi.

Da so lahko prinašali venci nemoteno pristopali k mrtvaškemu odru, je policija omogo-

Žalni obred na Kongresnem trgu

Da se spričo pričakovane navale prebivalstva za vsako ceno drži najdostojnejši red, so stražniki in drugi reditelji bili že v prvi popoldanski uri na svojih mestih. Potem, ko so se poslednji svojci in častilci poslovili od odra, so reditelji izpraznili Kongresni trg, isti čas pa se je občinstvo že začelo zbirati na robu Zvezde kjer je neprestano naraščal črn špalir od nunske cerkve tja dolj do kina Matije. Pa ne samo poti, temveč tudi vse stebre zaoklonišo so se napolnile in ves ta živi črni rob je mogočno izpolnjeval okvir žalostnega prizorišča. Medtem ko so se pred nunsko cerkvijo začeli zbirati predstavniki prav vse ljubljanskih uradov, javnih in zasebnih ustanov in organizacij, sta po Kongresnem trgu prikorakali dve četi domobrancev.

Kočevski junaki ob mrtvih tovariših

— Kočevski borci! — je tiho šlo od ust do ust. Čeprav utrujeni po borbi, so korakali strogo umerno in se ustavili na rezko slovensko povelje. Ko sta bili obe četi s čelom proti žalnemu odru, sta izkazali kratek vojaški pozdrav.

Takoj nato je zbudila veliko pozornost domobranska godba pod poveljstvom polkovnika Herzoga. Obšla je spomenik sv. Trojice, korakala mimo odra in nato zavzela prostor na koncu obeh čet. Donesek k naraščajočemu živemu mozaiku, v katerega se spreminja ves Kongresni trg tvori velika skupina nun. In že odmevala je po Kongresnem trgu nova povelja. Prikorakal je domobranski šolski bataljon, ki mu poveljuje major Mirko Bitenc, vodja vsega žalnega sprevoda. Pevski zbor Glasbene Matice se je postavil ob pročelju trgovine Manice.

Prihod prezidenta generala Rupnika

Na velikem odru se zbirajo dostojanstveniki. Prišel je prezident divizijski general Rupnik s svojim štabom, s pomočnikom dr. Majcenom in ostalim spremstvom. Nadalje so tu zbrani člani domobranskega poveljstva podpolkovnik Kremer, Kregar, Peterlin in Vizjak.

Sočaje nemških predstavnikov

Nemški generalni konzul g. Robert Müller prihaja v spremstvu dveh grenadirjev, ki neseta velik venci s toplim posvetilom na rdečih traktih. Generalni konzul stopi pred žalni oder in iz izprošeno desnico izkaže zadnji pozdrav in položi venci. Nato pristopi k podpolkovniku Kremerju ter mu izreče toplo sočaje k težkim žrtvam, padlim za blagor domovine. Po Kongresnem trgu navzgor pa je kmalu nato prikorakal prav tako v spremstvu dveh grenadirjev, ki sta nesla krasen velik venci, zastopnik nemške vojske brigadir Maks Simon, vitez železnega križa. Tudi on je izkazal poslednji pozdrav in izprožil desnico in položil venci na žalni oder, nato pa se je pridružil skupini dostojanstvenikov na črnem odru.

Tu so bili zbrani še hrvatski generalni konzul Baljčić, predsednik slovenske akademije znanosti in umetnosti, rektor univerze, rektor Glasbene akademije, predstavniki mesta in nekateri drugi predstavniki naših najvišjih uradov in ustanov. Svojci padlih kočevskih borcev so se zbrali na desni pri skupini oledarjev. Z nemškimi tovariši je prišel tudi ranjeni stotnik Gutth, poveljnik junaške kočevske posade.

Prisli so bogoslovci, nato vsi člani stolnega kapitlja in škof dr. Gregorij Rožman, ki je natančno ob 14.30 pričel žalne svečanosti ob asistenci stolnih kanonikov gg. Koretiča in Gogale. V svečano tišino so se oglašili zvonovi, v onj kadila se je razširila nad vsem žalnim odrom. Knezoškof je blagoslovil krste vseh pokojnikov. Odmočil je zadušne molitve, vse stolni zbor z bogoslovci mu je odpeval. In ko so bile molitve končane, je

čela svobodno pihal, vendar je morala pogostokrat ponoviti prijazen poziv, da so se ljudje pred sredino odra razmaknili v špalir. Kajti vedno več je prihajalo ljudstva in vedno več je bilo žalostnih prizorov. Čujte, spet je zajokala mlada ženska tam pred krsto. Pravkar oznanjajo ljubljanski zvonovi deseto dopoldnasko uro. Se vedno prš, po tlaču je polno brozge, toda neveščno vreme ne zadrži nkogar na toplem ali pri delu. Vsakdo si pritriga vsaj pol ure, da se gre pokloniti pred veliki mrtvaški oder.

Poklonitev prezidenta Rupnika

S krasnim venci se je kočevskim rojakom oddolžil prezident general Rupnik, ki je prišel pred mrtvaški oder v spremstvu polkovnika Kregarja, šefa kabineta Suše in prezidialnega tajnika dr. Bana. Prav tako je Pokrajinska uprava položila težak venci junaškim bratiteljem Kočevja. Višji vodja SS je položil venci z napisom »Den toten Kameraden«. Nadalje so položili čudovite spletje cvetja in zelenja: skupna domobr. oficirjev, Slov. fantje, poštna uprava, Slov. akademija, hrvatski konzul, rakovski zavod, Zdravniška zbornica, redovnice, slovenske matere, bojovniki iz prve svetovne vojne, Združenje šolnikov, bataljonski poveljnik Vuk Rupnik, »Sloga«, Kričanska ženska zveza, uprava policije, Slovenski Rdeči križ ter slovenski dnevniki in tedniki. Prav gotovo naš spisek ni popoln, saj ni bilo mogoče pregledati vsega, zato naj bodo naše navedbe le dokaz cvetnega obilja, ki se je v teku dopoldneva in še popoldne zgrnilo na mrtvaški oder. Poslednji so popoldne tik pred pričetkom žalnih svečanosti položili venci z belim trakom obšani iz St. Ruperta.

Zastopstvo mesta Ljubljane

Deputacija mesta Ljubljane z županovim namestnikom g. direktorjem Jančigajem je prinesla obdobjanja vreden velik venci zlatih vrtin s palmovimi vejami in z belo-zelenimi svilenimi trakovi. Kmalu nato se zglašijo odposlanstvo glavne pošte, ki pod upravnikovim vodstvom položi prav tako »zbrano lep venci. Ljubljanske cvetličarne očividno tekmujejo, toda še daleč ne zaradi konkurence, marveč zgolj v pieteti.

domobranska godba odigrala pretresljivo Beethovnovo žalno koračnico.

Slovo zastopnika nemške vojske

Takoj nato je pristopil k mikrofonu nemški zvezni oficir Hauptmann Schumacher. Razložil in zvoniko so iz zvočnikov odmevale preko vsega prostranega trga njegove jedrate in obenem tovariško prisrčne besede, ko je izjavljal:

Moj mrtvi slovenski tovariši! Stojim tukaj, da vam v imenu višjega SS in policijskega voditelja v vojnem okrožju XVIII. in njemu podrejenih edine in zlasti v imenu nemških tovarišev, ki so se bojevali z vami ramo ob ramo, sporodim zadnji pozdrav.

Padli ste v boju proti banditom, ki se pode skozi vašo domovino kot morilske tolpe in ste svojo ljubezen in zvestobo do svojega naroda započeli s smrtjo.

Ko so komunistične tolpe začele terorizirati slovenski narod v mestih in na deželi in so z umori in pežgi šle skozi deželo, ste prostovoljno in iz lastnega nagnja zgrabili za orožje, da bi branili svojo domovino. Bil ste prepričani o pravičnosti svoje borbe in ste svojo dolžnost do konca izpolnili. Vaša junaška smrt je priznanje zvestobe in ljubezni do svojega naroda, priznanje, ki je bilo neizbrisno in nepozabljivo zapisano s krvjo.

Ci mi za vami žalujemo, tedaj delamo to zato, ker ste bili vojaki in celi možje, ki se niso bali smrti in satana. Vaša smrt pa naj vsem tistim, ki danes še brezbrizno gledajo na vaš boj, popolnoma jasno pokaže, kako nujno je, da se ves slovenski narod strnjeno postavi za vašo stvar.

Mi vas ne bomo pozabili, ker ste se bojevali z nami v zvestem oboroženem tovarištvu proti našemu skupnemu sovražniku. Svojemu narodu pa bodite krvne žrtve nove ideje, ki dviga iz te vojne novo, svobodno in srečnejšo Evropo.

Pred vašimi krstami in pred vašo junaško smrtjo hočemo mi vsi znova potrditi svojo prisego — in vi bodite priče to prisegi — da bomo proti našemu skupnemu sovražniku še bolj fanatično in zagrizeno nadaljevali boj, dokler ne bo zmaga naša.

Ko se bodo sedaj oglašili zvoniki pesmi o »Dobrem tovarišu«, se hočemo v tih žalosti od vas posloviti in prisegamo, da vas kot junake iz Kočevja ne bomo pozabili.

Zdaj je godba odigrala melodijo pesmi »Ich hatt' einen Kameraden«. Ta znamenita ponaredela Uhlanova pesem o vzglednem vojaškem tovarištvu, ki v Nemčiji pri vsakem vojaškem pogrebu neodoljivo poglubi žalovanje za mrtvim tovarišem, je tudi v Ljubljani, kjer je bila prvič zaigrala, globoko prevzela vso zbrano množico.

Poklonitev domobrancev

Nato je z žalnega odra spregovoril ročnik šabič, ki se je izkazal kot komandir 3. čete in 3. bataljona v kočevski bitki. Poročnik šabič se je takole poslovil od mrtvih tovarišev:

Mrtvi borci, sprejmite zadnji pozdrav svojih poveljnikov in tovarišev — soborci iz kočevske bitke. Pozdrav in zahvalo za tovarištvo, zvesto službo in največjo žrtvo življenja. Kile trpečega naroda je vas, kmečke sinove, polical na bojno polje, kilcali so vas kriki nedolžnih otrok in slovenskih mater, grozoten sij gorečih vasi, kilcali pa tudi zelena polja, da bi na njih srečno uživali vaši potomci. Sedaj pa mrtvi tukaj ležite, ker tako je velelo domovine ukaz. Slovenske vasi in trgi: St. Jernej, St. Rupert, Čatež, Skočjan, Raka, Dulj, Kožek, Sv. Križ tožijo za svojimi junaki, tožijo, a so ponosni nanje. Saj vedo, da iz teh žrtv raste novo življenje in lepša bodočnost našega naroda.

Mrtvi junaki, v zbor! Vaša naloga še ni izpolnjena! Vera v Boga vas je vodila v boj, ljubezen do njega pa vas je skozi smrt pripeljala k Njemu. Tovariši, naš boj še ni končan! Mrtvi junaki, a svojo prošnjo pri Bogu nas podpirajte v tem boju do zmage!

Zadonelo je povelje »mirno!«. Godba je zaigrala himno »Hej Slovenci!«

Globoko pretresene in odkritih glav so jo poslušale zbrane množice. Nato se je oglašil pevski zbor Glasbene Matice. Pod vodstvom dirigenta Premelja je zapel v srce segajoči žalni koral »Usliši nas!« Mogočno je petje odmevalo od pročelij in se razlegalo daleč preko trga in v sosednje ulice. Potem so se na drugi strani žalnega odra oglašili bogoslovci, ki so v zboru zapeli Premrlovo »Žalostinko«, nato pa Foersterjev »Miserere«.

Mogočno veličasten žalni sprevod

Ko so odpeli prvi psalm, se je oglašilo po mikrofonu povelje: »Vojaki za vence naprejte! Domobranci so prevzeli glavne vence, po trije nemški vojaki v čeladah in s puškami čez hrbet vence nemških dostojanstvenikov. Medtem ko se je začel za nosilec križa, za nosilci vencev in za godbo razvijati žalni sprevod, so počasi in brezšlono pridrseli pred žalni oder tovorni avtomobili, da sprejmejo naše krste. Takoj nato se je šest voz razvzdilo, ob vsakem po štirje domobranci, ki so s pomočjo uslužbenecv Mestnega pogrebne zavoda polagali krste na vozove, vsako krsto obložil s križem, šopki in pripadaj: čmi venci ter se nato pripravili za žalni sprevod.

Toda niso še kmalu prišli na vrsto. Kajti za častno četo domobrancev je stopala dolga, dolga vrsta vojakov, upravnih in cerkvenih dostojanstvenikov. Sledil je častni vod. za njim pa zbor bogoslovcev in knezoškof z asistenco. Zdal so se razvrstili kamioni s krstami. Pogled nanje je pač presunil vsakogar, ki si je kjerkoli približal svoje mesto v nepregledno gostem špalirju vzdolž vse poti, koder se je pomikal sprevod.

Za kamioni so stopali sorodniki in kočevski borci, ki so bili prav tako deležni najtoplejše pozornosti. Splošno pozornost je vzbujal v sprevodu strumni oficirski zbor domobrancev. In spet je sledila dolga veriga predstavnikov javnih uradov in kulturnih ustanov. Sledili so akademiki, člani verskih društev ter ostli možki. Nato usmiljenke in ostalo žensstvo. Celu uro dolgo se je pomikal brezkončni žalni sprevod, kakršnega Ljubljana še ni videla.

Njih zmagovalna zadnja pot je vodila kočevske junake po Selenburgovi in Prešernovi ulici čez Marjini trg v Stritarjevo ulico. Pred škofijo in dalje mimo Vodnikovovega trga in po Poljanski cesti. Odtod je krenil sprevod v Zrinjskega in Strelško ulico ter se povzpelo po poti na Grad. Vseposred se je množica, ki je štela mnogo desetstičev, zadržala dostojanstveno in pietetno, da so imeli številni reditelji lahek opravak. Na Grad je bil seveda dostop omogočen le manjšemu številu občinstva.

Vendar je bila vsa Ljubljana v duhu udeležena pri žalni svečanosti, ko so salve častnega voda in plutonjski ogenj domobranske topniške baterije oznanili, da so na Orlovem vrhu pod grajskimi ščanci legli padli kočevski borci k večnemu poکوju. Kakor odmev na vojaški pozdrav z Orlovega vrha je šel po Ljubljani šepet: »Slava njihovemu spominu!«

Danes

od 10. do 12. zbiranje knjig za domobrance!

Zimska pomoč

Iz pisarne odbora za Zimsko pomoč smo prejeli:

Hišni posestniki bodo prejeli položnice za plačilo prispevka za Zimsko pomoč. Podlaga za plačilo je šestkratna letna članarina, ki jo je pobirala davčna uprava za leto 1943. — Prva usnjarna, ki je darovala za Zimsko pomoč, je bila Mergenthaler z zneskom 100.000 lir. — Prvi združni nameščenci ki so darovali za Zimsko pomoč, so bili nameščenci Konzumnega društva v Ljubljani z zneskom 1200 lir.

Za informacije glede Zimske pomoči kličite: 47-71 (nt. 441)

Prostori Zimske pomoči so v Puccinjevih ulici 9/L. levo.

Denarne prispevke pošiljajte po čekovnih položnicah na Pokrajinski podporni zavod — Zimska pomoč — ček rač. 16380!

Opozorilo rentnikom

Pokrajinska uprava v Ljubljani poziva vse rentnike iz Ljubljanske pokrajine, ki so do ustavitve plačilnega prometa prejeli rente katere koli vrste iz Nemčije, da se v lastnem interesu nemudoma zglasijo med uradnimi urami s potrebnimi dokumenti glede vrste in višine rent pri socialnem oddelku Pokrajinske uprave, Puccinjeva (prej Knafljeva) ulica št. 9, I. nadstropje, desno, soba št. 11.

Na II. simfoničnem koncertu

v ponedeljek bo nastopil kot dirigent prvi v naši koncertni dvorani gospod Oswald Buchholz, operni in koncertni dirigent, ki uvozi že 15 let velik dirigentski sloves v svoji domovini, predvsem v Grlzu in Danzigu, kjer je stalno deloval. Buchholz pi je bil tudi ponovno gost-dirigent znamenitih orkestrorv v Münchnu, Berlinu, Weimarju in Zagrebu. Od leta 1941 dalje deluje kot muzikalni vodja Radia Beograd in beograjske opere. V ponedeljek bo dirigiral na II. simfoničnem koncertu poveljevala ljubljanskega radijskega orkestra Haydnovo simfonijo v d-duru, Beethovnov Klavirski koncert v Es-duru in Lisztovo Preludije. Izvedba solističnega parta v Beethovnovem Es-duru koncertu za klavir in orkester je poverjena našemu odličnemu pianistu

Božično obdarovanje žrtev komunizma

Težka nesreča je zadela našo domovino. Razdejane vasi, požgani domovi ne nudijo več varstva slovenskim družinam.

Preplašene in obupane matere in otroci se dan za dnem zatekajo v varno Ljubljano, ki ji, hvala Bogu, še ni bilo dano okusiti gorja, ki ga povzroča bratomorno komunistično divjanje.

Premnoge matere, žene in otroci leže izžepani in bolni v ljubljanskih bolnišnicah.

Možje, sinovi in bratje, ki so skušali očuvati svojo domačijo pred razdejanjem in so vztrajali v svoji rodni hiši, leže sedaj ranjeni v Ljubljani, kot žrtve svoje zvestobe do rodne grude in svoje velike ljubezni do slovenske domovine.

Bliža se Božič, ki ga bo večina ljubljancev praznovala v krogu svojih domačinov, medtem ko bodo bedni begunci obhajali sv. večer osamljeni in zapušteni med golimi stenami bolniške sobe.

Naša dolžnost je, da svojim nesrečnim rojakom bratsko lajšamo gorje in s tem v njih oživimo občutek pripadnosti k veliki slovenski družini, v kateri

je socialna solidarnost vseh stanov stvarna, ne pa prazna beseda.

Dokažimo svojo narodno zavednost in prispevajmo po svojih močeh za skromno božično darilo svojim rojakom v nesreči.

Šef pokrajinske uprave:
prezident div. gen. Leon Rupnik

V skladu z gornjim pozivom Predsednika generala Rupnika se je osnoval poseben odbor za božično obdarovanje ranjenih domobrancev in civilnih žrtev komunizma.

Prosimo vse trgovce in podjetnike, ki so prejeli okrožnico in prošnjo tega odbora, naj se držijo navodil ter pripravijo darovne predmete do ponedeljka, 20. t. m. zjutraj, da bo mogoče izvesti pobiranje čim hitreje, ter da ne bo nepotrebnih zamud, zlasti ker morajo pooblaščenca izdajati potrdila o prevzemu blaga.

Gg. trgovce in podjetnike, ki morda niso prejeli okrožnice, prosimo navedeni odbor, da sami pošljejo darove na naslov: Odbor za božično obdarovanje ranjenih domobrancev in civilnih žrtev komunizma, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/II.

Pričakujemo, da bodo vsi trgovci in podjetniki tudi ob tej priliki dokazali svojo socialno in narodno zavednost.

Odbor.

V središču plodne Furlanije

Videm, decembra.

Od staroslavne Ogleje sem se odprla prostrana, plodna furlanska ravnina. Tržič, Redipolje, Zagrad, Gradška, Gorica, Krmin brzijo mimo tebe. V bežnih vrtkih se razgrinja čudovita ravnina, ki je vsa v čaru svoje prelestne prirode. In tam zadaj za butrijskimi vinogradi, nemi grčji, užezi v daljavi impozantno poslopje, ki se vzpenja nad morjem hiš. To je v demski grad. Tukaj je biser Furlanije, njeno starodavno središče in žarišče: Videm.

Neka starinska slikovitost je vtisnjena Vidmu. Prepleta se s sodobnostjo, ki mu daje živahen ritm. Sedanjost in zgodovina se dopolnjujeta in povečujeta veljavo furlanske prestolnice, ki se je v pol stoletja podvojila, nemara celo potrojila glede obsega in števila prebivalstva. V demski pokrajini šteje danes 730 tisoč prebivalcev, 72 tisoč jih živi v Vidmu, 120 tisoč v desetih največjih središčih Furlanije, ostali prebivalci so raztreseni po stotinah občin in frakcij. Neko posebno prijetno domačnost vzbujajo majhni tramvajski vozovi, ki spominjajo na ljubljanske male rezervne vozove. In ta domačnost poteza podčrtuje vse mestno življenje na ulici, doma in v gostini.

Nad mestom ponosno kraljuje Videmski grad. Nekoč je bil tukaj sedež oglejskega patriarha, danes je v njem muzej z bogati zgodovinskih zbirkami. Vrh grajskega stolpa je visoko razgledišče, od koder ti nese pogled vse tja do vrhov Julijskih in Karnijskih Alp. Spodaj pa so nanizani značilni spomeniki videmske stavbine preteklosti. Sedež mestne občine je v slikoviti Loggiji iz leta 1540, ki je zgrajena v značilnem spoju beneškega in gotškega sloga. Tam nasproti je znamenita Loggia sv. Ivana. Na njej je stolp z uro z leta 1527, na stolpu pa zamorca, ki napovedujeta ure. Med obema stavbama obdružuje mirni spomenik iz Napolconove dobe visoka stebra s simbolom pravice in svetomarkovskim levom, spodaj pa starinski videmski vodnjak. Spomniš se na ljubljanske pred rotovžem in na gorškega na Travniku.

Videm pa ni le središče pokrajinske uprave in furlanskega gospodarskega in tujkoprometnega življenja, ampak tudi razgibano žarišče pomembnih umetniških del in spominov. Naj omenim predvsem znamenito zgodovinsko videmsko stolnico z masivnim zvonicom. Zgrajena je v gotško-romanskem slogu. Dragocene umetnine lahko občuduješ v deželni palači, nadalje v cerkvah sv. Kristofora, sv. Jakoba in sv. Petra Mučenika, pa tudi v deželni palači.

ski človek tako težko pokaže in jih je razkril in kakor večer spomenik postavil pred svet prav Cankar, pomeni: se posebej v življenju naše Drame pojav tega pesnika-dramatika posebno veliko. Koito njegovih del je šlo čez naš oder in je vedno znova razkrivalo skrite in zakrite lepote, a tudi napake naših ljudi. Cankar je bil v svojih delih res ogledalo svojega naroda: od v farsu potegnenih Sentfloriančanov, preko Hlapcev in hlapca Jerneja pa tja do Lepe Vide se pne obsega prikazanih značajev in v njih zapadenih čustvovanj. In koliko je med temi postajami še manjših, a nič manj pomembnih mejnikov! Zato je ta obletnica tudi za Dramo velik spominski praznik. Imel bo globok odmev v glasilnik našega ansambla, ki bodo bral Cankarjeve odlomke. Kar zmore dati naš kulturni zavod izmed najzlahtnejšega, bo postavil ta dan na oder z recitatorji naše starije in mlajše igralske generacije. Z Milo Sarčeva, Milanom Skrbinkom, Slavkom Janom in Cirilom Debevcom.

Spored bo naslednji:
1. Spominski govor, ki ga bo govoril prof. France Vodnik; 2. odlomek iz uvoda »Podobe iz sanj« bere C. Debevec; 3. pesem študenta iz »Lepe Vide« in odlomek iz »Kurenta«, bere S. Jan; 4. »Njena podobna« in »Grešnik Learta«, bere M. Sarčeva; 5. »Tičnica«, »Vesela pesem«, bere M. Skrbinec; 6. »Nedelja«, »Konec«, bere C. Debevec.

Prof. Janko Moder dramaturg naše Drame

Šef pokrajinske uprave, prezident divizijskega generala Rupnika kaže razveseljivo zanimanje za napredek slovenskega gledališča. Potem, ko je imenoval za ravnatelja Drame enega naših najsposobnejših gledališčnikov, Cirila Debevca, je izpolnil v vodstvu Drame še neko vrzel: imenoval je novega dramaturga. Za to delikatno in važno službo je bil izbran prof. Janko Moder. Tako je dobil ravnatelj sposobnega, razgledanega sodelavca v duhovnem in umetniškem usmerjanju drame, teoretično trdno podkovanega in praktično izkušnega poznavalca dramske literature in

samo Gorico in Trst, temveč tudi Benetko in Karnijo. Zunanji odraz pomembne vloge furlanskih kmetovalcev nud. slika videmskih ulic. Furlanski kmet prihaja v Videm veliko pogostejše kakor prej, ko se je mudil tu le ob sejmih dnih, ob torkih, četrtkih in sobotah. Deželani preplavljajo trgovine in kupujejo, da je veselje. Dobro otovorjeni s kovčgi, nahrbtniki in zaboji se vračajo popoldne in zvečer z vlakci ter avtobusi na vse strani.

Od srede septembra dalje je obiskalo plodno furlansko ravnino in njene slikovite vasi na tisoče in tisoče ljudi, ki so se hoteli preskrbeti z živili za zimске mesece. V severnih predelih furlanske ravnine si tedaj lahko kupil metrski stot žita za 1400 lir, metrski stot koruze pa za 450 do 500 lir. Seveda so cene sedaj znatno višje. Pa še vedno je Videm važno središče, kamor se stekajo kupci iz vseh pokrajin, tudi iz Ljubljane, Trsta in z Reke. Zanimanje je predvsem za žito in koruzno meko.

Videm kaže še eno značilnost: naših da, kakor je na primer v sedanji vojni zaslovela Ljubljana po kunch. Simpatije Vidma in Furlanov so se obrnile v vojnem času k nemi drugi živali, ki je tudi ne kaže podcenjevati. To so goske. Le malo je namreč družin v Vidmu, ki bi ne posvečale svoje skrbi tudi dobro pitnim goskam, saj se hvalčne goske oddoljujejo za skrb z 2 do 3 kg odlične masti, razen tega pa še z izvrstnim mesom. V mestu prodajajo goske po 105 do 110 lir za kilogram. Dobš pa tudi kunce po 38 lir za kilogram, piščance in kokoši po 60 lir za kilogram. Goske ne prevladujejo po no ravninskih furlanskih naselbinah, temveč tudi v hribovitih predelih.

Furlanska prestolnica ma tudi svojo posebno poezijo. Spomin na Videm je povezan z osebnostjo pesnika filozofa in zgodovinarja, bogoslovnega profesorja Ivana Trnka-Zamejskega. Nežno poezijo začutiš tudi, ko prislukneš milozvočju furlanske govornice. »O ce bil č'z cel a Udine, tako se ponaša videmski meščan z lepim, sinjim videmskim nebom. To da na uho prihajajo tudi mili zvoki sovenske govornice z značilnim poudarki beneškega, šempetskega in rezjanskega narečja.

Božični prispevek

k družinskim dokladam

Šef pokrajinske uprave v Ljubljani, prezident divizijskega generala G. Leon Rupnik je s sklepom VI. št. 3416-1943 z dne 17. decembra 1943 odločil, da se odobro od Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine sklenjeni posebni prispevki k družinskim dokladam v obliki božične pomoči, in sicer v višini 42% vseh v letu 1943 dejansko prejetih družinskih dokladov.

Do teh družinskih dokladov imajo pravico samo tisti družinski poglavarji, ki so bili dne 1. decembra t. l. na delu in taki družinski poglavarji, ki so bili 1. decembra t. l. samo po višji sili zadržani izvrševati svoje običajno službeno delo ali opravilo.

Zato bo mogel Zavod za socialno zavarovanje izplačati božično k družinskim dokladam takoj samo onim družinskim poglavarjem, ki so bili dne 1. dec. t. l. dejansko na delu in prijavljeni v zavarovanje pri pristojnem zavodu.

Vsi oni družinski poglavarji, ki so bili 1. t. m. po višji sili zadržani izvrševati svoje službeno delo ali opravilo, morajo po odločbi gospoda šefa Pokrajinske uprave dokazati svojo odsotnost od dela pri izplačilni blagajni Zavoda za socialno zavarovanje s potrdilom krajevno pristojne policijske varnostne straže (žandarmerije), domobranskega poveljstva ali krajnega glavarstva, v Ljubljani pa s potrdilom uprave policije. Za odsotnost od dela po višji sili se smatrajo begunci, poškodba obratnih prostorov, strojev, drugih proizvodnih sredstev, ustavitve dela zaradi pomanjkanja surovin itd. Krajevno pristojne policijske oblasti, ki so zgoraj omenjene, naj to v potrdilu izrecno navedejo. V potrdilu, ki ga izda krajevno policijsko oblastvo, mora biti poleg dokaza o višji sili točno navedeno še naslednje: ime in priimek družinskega poglavarja, za katerega se potrdilo izdaja, očetovo ime, dan, mesec in leto rojstva, številka osebne izkaznice ter ime in naslov zadnjega delodajalca, pri katerem je bil družinski poglavar zadnji dan zaposlen, kakor tudi zadnji dan dela pri tem poslednjem delodajalcu.

Prvič vse družinske poglavarje, ki niso bili na dan 1. 12. 1943 na delu, da gornja potrdila z vsemi zahtevanimi podatki v lastnem interesu čim prej pošljejo izpla-

čilni blagajni. Dokler Zavod potrdila ne prejme, bo vsako izplačilo božične pomoči k družinskim dokladam brezpogojno odklonjeno. Potrdilo je treba poslati tistemu zavodu, pri katerem je družinski poglavar prejmal rečno svoje družinske doklade.

Izplačilo božičnice osebu v trgovinskih obratih

Pokrajinska delavska zveza sporoča: Od trgovskega namoščenstva smo bili opozorjeni, da je že znatno število trgovskih obratov izplačalo božičnico, kakor to obvezno predvidevata člena 3. in 5. kolektivne pogodbe za delojemalce zaposlene v trgovinskih obratih veljavne od 1. dec. 1942.

Nepošamo naše članstvo, kakor tudi ostalo prizadeto namoščenstvo, da blagovni opozoriti odselek trgovinskih delojemalcev Pokrajinske delavske zveze na vse primere, kjer so lastništva trgovinskih obratov zaradi prezaposlenosti prezrla ta obvezni predpis o plačilu božičnice vsemu osebu v smislu že zgoraj citirane kolektivne pogodbe. Ker tudi naši člani verjetno nimajo na razpolago besedila kolektivne pogodbe, citiramo omenjene člene 3. in 5. te pogodbe:

Čl. 3. Dne 15. decembra se izplača trgovskemu osebu božičnica v znesku polmesečne plače. V primeru, da se je delovno razmerje pričelo med tekočim letom, se bo delojemalcem, ki se jih tiče pričetna pogodba, toda le tedaj, če dovršena delovna doba presega šest mesecev, izplačilo toliko dvanajstin, kolikor je odsluženih mesecev.

Čl. 4. Osebu, za katero ne veljajo določbe § 324. obrtnega zakona, se izplača dne 15. decembra šestdnevna božičnica. V primeru, da se je začel delovni odnos v teku leta, ima delavec pravico na božičnico v znesku enodnevnne plače za vsaka dva dela meseca službe.

Čl. 5. Osebe, ki prejema že doslej višje prejemke, obdrži svoje prejemke neokrnjene. Namoščenici in osebe, ki opravljajo trgovske posle, mora prejeti dne 15. decembra vsaj 15dnevno plačo, osebe, za katero pa ne velja § 324. obrtnega zakona (to so služtelji, telefonisti, slugi, šoferji in slični v trgovinskih obratih) pa vsaj šestdnevno plačo kot božičnico.

To najnižjo predpisano božičnico prejmejo uslužbenci v tistih obratih, kjer lanskoli ali predlanskoli leto božičnica ni bila izplačana v višji izmeri. V primeru, da je podjetje izplačilo leta 1941 ali 1942 deloma višjo božičnico, ali celomesečno plačo, ali plačo in pol, mora tudi v tekočem letu izplačati svojememu pomožnemu trgovskemu osebu te višje nagrade kot božičnico.

Pozivamo še enkrat, da članstvo kakor tudi ostalo pomožno osebe, zaposleno v trg. obratih, v lastnem interesu vrši samo kontrolo v trgovinskih obratih ter nam primere kršitve kolektivne pogodbe v svrhu posredovanja javi, kakor tudi, da se za vse eventualne informacije obrača na oddelek trgovinskih delojemalcev Pokrajinske delavske zveze, Miklošičeva cesta 22-I. nadstropje, soba 10.

Izplačilo božičnice strežnemu osebu v gostinskih obratih

Kolektivna pogodba za strežno osebe v gostinskih obratih z dne 22. dec. 1942. predvideva v čl. 10. božično nagrado vsemu strežnemu osebu v višini najmanj 1/2 pavšala. Predpostavljamo, da del članov sindikata delojemalcev gostinske stroke ne pozna tega predpisa, ki se nanaša na izplačilo božičnice, ki jo je izplačati se pred božičem. Razen tega je podana možnost, da bodo tudi delodajalci zaradi prezaposlenosti pred prazniki prezrli ta predpis ter z ozirom na to prosimo članstvo sindikata delojemalcev gostinske stroke, kakor tudi ostalo prizadeto osebe, da v lastnem interesu vodi kontrolo nad izvajanjem kolektivne pogodbe.

V kolikor bi bilo potrebno posredovanje Pokrajinske delavske zveze, prosimo prizadeto osebe, da se v to svrhu obrača za informacije in posredovanje na oddelek trgovinskih delojemalcev Pokrajinske delavske zveze, ali na sindikat delojemalcev gostinske stroke, Miklošičeva cesta 22-I. nadstropje, soba 10.

Obvestila „Prevoda“

Božični dodatek živl abonentom v javnih kuhinjah

K članku z dne 16. t. m. o izrednem dodatku živl in žganja za božične praznike pojasnjujemo, da javne kuhinje itd. niso upravičene odzemanju odrezke, na katere se ti dodatki lahko nabavijo, temveč razpolaga s tem izrednim dodatkom samo lastnik nakaznice.

Isto velja tudi za razne zavodske družine, kjer je udeležba samo zapasna.

Božični dodatek živl zavodskim družinam

Zavodske družine ki prejema pri Prevodu, Gosposka ulica 12. posebna nakazila namesto živliskih nakaznic, naj pridejo po nakazilo za nabavo izrednih dodatkov živl dne 22. t. m. v dopoldenskih uradnih urah. S seboj naj prinesejo točno številčno stanje na dan 22. t. m. Ker lahko prejme božični dodatek ena in ista oseba samo enkrat, naj bodo v tem številčnem stanju, ki mora pokazati število upravičencev do navadnega obroka, število otrok od 0-9 in od 10-18 let ter nosečih žen, navedene samo tiste osebe, ki niso prejele živliske nakaznice za mesec december, torej tiste, ki so v zavodu že delj časa. Vse one osebe (n.p. v bolnišnicah ali podobno), ki so stopile v zavodsko družino po 1. decembru, pa morajo imeti ali same ali njihovi svojci še živliske nakaznice in bodo dvignile božični dodatek na te živliske nakaznice.

Prodaja žganih pišč in likerjev

Predsednik Pokrajinske uprave je deblokiral zaloge žganih pišč in likerjev pri gostinskih obratih, točlinah, menzah in zasebnih krožkih ter dovolil, da se te zaloge preko božičnih in novoletnih praznikov, to je do vključno 6. januarja 1944 iztočijo odnosno razprodajo.

Razdeljevanje žgalič

Vžigalice za mesec december bodo trgovci svojim strankam razdeljevali v naslednjih količinah:

Za družinska gospodinjstva po 10 škatlic, za samska gospodinjstva po 4 škatlice.

Oddaja odrezkov

za pšenični zdrob in bonbone

Trgovci, ki prodajajo pšenični zdrob in bonbone kot zredni dodatek za božič, pozivamo, naj predložijo zbrane odrezke v zapečateni kuverti Odsleku za kontrolo odrezkov pri Prevodu, Gosposka ulica 12-I, soba št. 10, najkasneje dne 7. januarja v dopoldenskih uradnih urah.

Opozorilo prodajalcem

Vse prodajalce božičnih dodatkov opozarjamo, da morajo predložiti odrezke dne 7. januarja, kakor smo že javili, v zaprtih kuvertah, nalepljene na papir po sto komadov. Pri ločen mora bit seznam, koliko posameznih odrezkov je v kuverti in koliko blaga je bilo nanje izdane.

Ivan Jeglič 70 letnik

Pred tednom dni je na svojem domu v Grosupljem hribu in vever skromno slavil svoj življenjski jubilej usnjarski mojster g. Ivan Jeglič. Rodil se je v Trzicu na Gorenjskem. Po dokončani ljudski šoli se je posvetil usnjarski obrti. Izučil se je pri tedaj daleč naokoli slveči tvrdki K. Mally v Trzicu. Kakor druge pomočnike, je tedaj tudi mladega Jegliča gnala v svet želja, da bi se izpopolnil. Prepotoval je Avstrijo, Nemčijo ter daljno Ameriko, kjer se je pridobil mnogo strokovnega znanja. Ko se je vrnil v domovino, je vodil obrt pri raznih tvrdkah. Po dolgih skušnjah se je osamosvojil in je še vedno delaven v svojem lokcu.

Ivan Jeglič je pravi zgled pridnega in delovnega znanja. Ko se je vrnil v domovino, je štemjem ustvaril ne samo v Sloveniji, temveč daleč tja na Hrvaško in v Dalmacijo slovečo obrt S svojim vednim, živahnim in zabavnim značajem in s svojim prijetnim humorjem si je pridobil širok krog znancev in prijateljev, ki mu ob njegovem jubileju kličejo: Na mnoga leta!

DOBRO KUCHARICO

ki bi za nekaj časa nadomestovala obotelo kuharico, naprednem takoj proti dobri nagradi. — Predstaviti se je med 9. in 10. uro v Levstikovi ulici šte. 12.

Umrla nam je predraga mama, stara mama in sestra, gospa

Marila Južina

roj. Zadnikar
zasebnica

Pogreb bo v ponedeljek 20. decembra 1943 ob 3. uri pop. iz h'še žalosti, Zg. Šiška, Pavšičeva 20.

Ljubljana, 19. decembra 1943.

Zaljubljeni družine:

JUŽINA, NEBEC, ZADNIKAR

Kultura

Proslava 25letnice Cankarjeve smrti

Da se oddolži spominu našega največjega slovenskega pisatelja, bo priredila naša Drama to nedeljo ob 10.30 spominsko proslavo, na kateri bodo brali odlomke iz Cankarjevih del nekateri naši najpomembnejši dramski člani. Ne glede na to, da pomeni Cankar za vsakega Slovenca izraz naš najboljši skritih in v globine srca potopljenih čustvovanj, ki jih sloven-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

KINO SLOGA Telefon 27-30

Danes v nedeljo poslednjič veliki Ufni film z Mariko Röck

ŽELIM SI LJUBEZNI

Predstave ob: 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30 uri

JUTRI V PONEDELJEK očarljiva

veselogra v režiji Heinz Rühmanna

V zmešnjavi občutkov

Harry Liedtke, Käthe Haak, Hannelore Schroth

Predstave ob 15. in 17. uri
Predprodaja vstopnic

KINO MATICA Telefon 22-41

Močna, globoko občutena drama talentiranega slikarja in milijonarjeve žene! Film za najbolj razvajajo občinstvo!

GLAS SRCA

Izborni karakterni igralci: Marianne Hoppe, Ernst v. Klippstein, Karl Kuhlman, Eugen Klöpfer

Predstave ob delavnih: ob 15.00 in 17.30 uri; ob nedeljah ob: 10.00, 13.30, 15.30 in 17.30 uri

KINO UNION Telefon 22-21

Carobna ljubzenska romanca, ki se odigrava v očarljivem okolju solnograških planin

OB MEJI

Willy Fritsch, Hertha Feller, Heinz Salfner, Louis Söldan, Hilde Seesak

Predstave ob: 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30 uri

KINO MOSTE

Film, poln življenja za staro in mlado

PETERČEK

Delavniki ob 17. uri; nedelja ob: 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30 uri

V nedeljo ob 10.30 uri MATINEJA

Iz Ljubljane

u— Nova grobova Po večletnem trpljenju je preminil železniški uradnik g. Stanek Čamernek. Zapuščena soproga Ivanek, roj. Košar, sinova Marjana in Zdenka ter drugo sorodstvo. Na žalostni poti bodo rajnega spremili v ponedeljek ob 14. iz kapelice sv. Križa na pokopališču pri Sv. Križu. — Nepričakovano je umrl poštni kontrolor v pokolu g. Rupert Tručel. Za njim žalujejo soproga V. ka, roj. Vidrih, sin Ciril, hčerka Metoda in številno drugo sorodstvo. K večnemu počitku so pokojnika položili v soboto popoldne na pokopališču pri Sv. Križu. — Pokojni ma naj bo ohranjena bled spomin, užalosteni svojimcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— G. Capel, Riccardo Rossi je daroval 25.000 lir v imenu republikanske fašistične stranke za božično podporo ljubljanskim revežem. To vsoto bo za božično razdelila med ljubljanske reveže škofijska dobrodelna pisarna po Vincencijevih konferencah.

u— Božično za begunce iz pokrajine privedi na novega leta škofijska dobrodelna pisarna za vse svoje podpirance-begunce iz pokrajine. Brezplačne vstopnice se dode v škofijski dobrodelni pisarni.

u— Ljubka božična darila nam je oskrbeli g. Jela Wilfanova. Spet je po modelu malega kruha ustvarila lično umetnino, ki bo prav gotovo všeč vsem ljubljancem in ljubljankam. S pomočjo nad 150 let starega modela za mali kruhek z našega etnografskega muzeja je napravila iz papirnatke božje dete, ki je pestro poslikano in voščil srečen božič. Izdelki g. Jele Wilfanove, ki ohranjajo trajno vrednost, že krasijo izložbe naših uglednih papirnic cvetličarn in slaščičarn. Letos, ko se bomo odrekli marsičemu nepotrebnemu, bomo prav dostojno opravili božično čestitko, če se poslužimo cenene in lepega voščila, ki ga nam je pripravila g. Jela Wilfanova.

u— Na torkovi produkciji šole Glasbene Matice bodo nastopili gojenci iz oddelka za klavir, violino in za čelo. Iz klavirske šole go. Bonaccove nastopijo: Rovan Biserka, Pavletič Nevenka, Kurent Staša; iz šole go. Černivčeve: Pertot Pavel, Crnklo Nada; iz šole go. Hrašovečeve: Korenini Janez, Mahnič Vanda, Hribar Tuša, Zorc Milena; iz šole go. Kolaričeve: Lajovic Alja, Korenini Saša in Sporn Majda; iz šole go. Seifertove: Berlot Andrej, Brenc Hilda, Lesjak Borut; iz šole go. Sonca: Polgar Ingrid, Bianchi Vera in Vokal Lela; iz šole go. Jela Wilfanova.

Robert Primožič †

Umrl je eden izmed vodilnih pevcev naše Operne, njen šef-režiser Robert Primožič. Ko je letos v marcu praznoval petdesetletnico, se je naš list obširneje spomnil njegovih zaslug in orisal umetniško osebnost tega pevca, ki je nastopal z velikim uspehom tudi na tuji odpravi. Robert Primožič je bil po rodu iz Trsta, kjer si je pridobil prvo pevsko izobrazbo, ki jo je pozneje izpopolnil v Milanu in v Budimpešti. Debutiral je v Trstu, nastopal na raznih odrih, postal 1. 1918 član zagrebškega gledališča in se skozi enajst sezon povzpnil med prve pevce hrvatske opere. Ob krizi v tem gledališču je sprejel angažman v Budimpešti, kjer je deloval leto dni. Tu je pel z mnogimi slavni pevci in pevkami, med njimi v »Sveviljskem brivcu« s Šaljaninom. Gostoval je v raznih gledališčih, tako zlasti v Pragi pod Mascagnijevim taktirko. Pujali so mu angažman v Narodni dvorani in v dunajski Volksoperi, vendar je 1. 1928 začel delovati v Ljubljani in je ostal zvest naši Operi prav do smrti.

Bil je pevec velikega formata, eden izmed stebrov našega gledališča. Njegove vloge Rigoletta, Onjegina, Figara, Falstaffa, don Juana, don Qujota, Borisa Godunova, kneza Igorja, Mešista, Scarpie, Bazilija in Athanaela (v »Thais«) ostanejo nepozabne. V njih je združil svojo igralsko kreativno silo z velikim pevskim razponom in dosegljem uspeha, ki bo za vedno zapisan v zgodovini slovenske operne glasbe. Kot režiser se je začel uveljavljati že v Budimpešti. V naši Operi je zavzemal tudi v tem pogledu važno mesto in se nečisto na ga je prezident pokrajinske uprave imenoval za šefa operne režije. Zadnji njegova režija je bila »Sneuročkan«. Za tem izredno sposobnim, mnogostoransko uporabnim in delavnim gledališčnikom je zazijala globoka vrzel, ki jo bo težko izpolniti. Slava njegovemu spominu!

Genoveve Fox:

52

DEKLE Z MEJE

Roman

»Halo, Peter,« je zamrmral Izabela. Krpica papra se ji je izmuznila izmed prstov in padla na tla. Stala je kakor odsveteljena: toda po obrazu se ji je razlivala sladka smehljaj. Nato se je oglasilo začudenje: kdo je bil vrzel papir v »nabirnik«? Hlisa in skedenj sta ležala spodaj kakor zmerom: prva na zapuščeni. Alenovi so se morali vrniti do spominčane setve, a kaj natančnejšega ni vedel nihče. Peter vsakako še ni mogel hiti tu, pa ne, da bi bilo pisemce samo prskutna Janina burka? Izabela je prebledele. Toda pisava? Ta posebni P, ki ga je Peter zmerom pisal!

»Halo!«

Zdrnila se je. Izza skupine smrek je prav počasi stopila vitka postava, rjav, resen mlad človek z vpadlimi lici.

Izabela je zletela roka k ustom, da bi zadušila vzriček:

»Peter?«

»Kakpak? Nihče drug kakor jaz.«

Sama ni vedela, kaj naj reče temu človeku. Pozabila je iztegniti roko, ne, krčvito jih je tiščala na prsi...

»Zd se mi Bela, da se prav nič ne vešliš« je rekel z začudenim glasom, ob enem pa pomežnil z očmi.

»O, Peter... Saj vedno nisem vedela... Tako odrasel si videti...«

»Pa ti, gospodična Bela Owensova? Mi-

šole go. Strukljeve: Samec Janja, Patermost Sonja, Ahlin Cvetka in Verbič Nada. Iz violinske oddelka nastopijo gojenci g. Gregorja, in sicer: Sket Matjaž, Majaron Boris, Kušej Mirko, Stibilj Milan in Woznič Miha. Iz oddelka za čelo g. Jerajeve pa: Kržan Miklavž in Krek Olga. Podrobni spored torkove produkcije se dobi v Knjižarni Glasbene Matice. Naslednja produkcija bo v sredo, dne 22. t. m., obe produkciji sta v mali filharmonični dvorani in bo začetak točno ob 17 ur.

ANEKDATE, SALE, KRIZANKE?

u— Zeg'za, Zadruga malih gospodarjev. Gallusovo nabrežje 33. obvešča naročnike zimske krme, da bo v ponedeljek 20. decembra ves dan (od 8. do 12. in od 14. do 17. ure) razdeljevala korenje, peso in seno v skladišču na Medvedovi cesti št. 4 (zadaj za ABC pri Gorenjskem kolodvoru). Krmno prevzamejo in plačajo naročniki direktno v skladišču.

u— Pogreb okrajnega šolskega nadzorika g. Peterlina Alojzija bo v nedeljo 19. t. m. ob 14. z žal. kapelca sv. Jožefa k Sv. Križu.

u— Prodaja čevljev. V smislu naredbi šefa pokrajinske uprave z dne 30. okt. 1943. bodo v nekaj dnevih dobile trgovine »čevlji« v Ljubljani več dobro izdelanih čevljev ročne izdelka, in sicer moške, ženske in otroške. Čevlji bodo iz usnja in z usnjenimi podplat. Čevlji se bodo prodajali samo na nakaznico, ki jih bo izdajalo županstvo v Ljubljani in okrajna varstva. Reflektanti naj si čimprej preiskrhe potrebne nakaznice, ker bodo čevlji predvidoma hitro razprodani. — Sindikat trgovcev s čevlji.

u— Najlešnje božično darilo za male je Nosan in Zalka, Bunčec in Bunkica, Mladinska založba, Ljubljana. Stari trg 30.

u— Ljubitelji lepe slovenske knjige si, pa še nimajo letošnjih knjig Vodnikov družbe! Ne čakaj, ne odlašaj več! Brž jih naroči v pisarno družbe (Narodna tiskarna), sicer boš moral ostati brez letošnjega knjižnega daru Vodnikove družbe, ker bo kmalu pošel.

u— Učenci meščanske šole na Prulah imajo obvezno skupno šolsko spoved v ponedeljek 20. dec. točno ob pol 3. pop. v cerkvi sv. Jakoba, m. š. s skupnim obhajilom pa v torko ob 8. v isti cerkvi. — Ravateljstvo.

u— Gospodinjam in gospodinjskim pomočnicam napravite veselje in tudi sebi storite dobro, ako jim podarite Gospodinjski koledar za leto 1944. Dobi se v Knjižarni Tiskovne zadruge.

u— I. dekliška ljudska šola (Sv. Jakob) prične z rednim poukom na Grabnu. Začetna služba božja bo v ponedeljek 20. dec. ob 9. uri. Učence ne j se zbore pred cerkvijo sv. Jakoba ob 8.45. — Upraviteljstvo.

u— Potovalni urad se preseli 27. t. m. z Bleiweisove 11 na Gosposvetsko 3 poleg galerije Obersnel.

u— Podpornemu društvu za gluho mlado mladič sta darovali v počastitev spomina blagopokojne go. Vere Bezjakove rodbini Crlenjak in Černe iz Zagreba znesek 200 lir. g. prof. dr. A. Košir iz Ljubljane pa 150 lir. Plemenitih dobrotnikom naših gluho mladičev srota iskrena hvala!

u— Preljubi Božiček! Prosim, prinesi mi »Zlato tičko«, ki se dobi v knjižarni Tiskovne zadruge.

u— Interesente opozarjamo, da je pravkar izšla v knjižarni Tiskovne zadruge Slovnica angleškega jezika kot II. del prof. J. Kotnikovega Učbenika za angleški jezik.

u— Za Božič obiščite knjižarno Tiskovne zadruge, kjer imate bogato izbiro knjiz za mladino in odrasle. Lepa knjiga je danes najprimernejše božično darilo.

u— Stroške za ureditev zaklonišča nosi hišni lastnik; z nasvetom, delom in opremo, pa mora po svojih močeh pomagati vsak stanovalce.

u— Dijake, dijakinje in privatiste opozarjamo na učne tečaje iz vseh predmetov in jezikov v posebnih oddelkih. Poučujejo profesorji z dolgoletno prakso. Ne odlašajte, vaša študija se akoi odlični uspehi učni.

KLOBUČARNA »PAJK«

Vam strokovno osnaži preobliko in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica. Zaloga klobukov — Se priporoča.

RUDOLF PAJK, LJUBLJANA,
SV. PETRA CESTA 33
MIKLOŠIČEVA CESTA 12
(Nasproti hotela Union)

OPOZARJAMO

naše cenjene oglaševalce, naj pohite z naročili za voščila v božični številki »Jutra«.

Za to številko bomo sprejemali naročila za inserte in male oglase samo do četrta do 18. ure.

na nizka. Vodstvo učnih tečajev. Miklošičeva cesta 22/1. Delavska zbornica.

u— Kozarce za vkuhanje in druge gospodinjske potrebščine dobite pri Ferrum Leon Stupica, železnica, Ljubljana-Gradišče 2 (poleg Uršulink).

u— Knjige založbe »Plug« so lepo božično darilo! Za stalne naročnike ugodni plačilni pogoji. Zahtevajte prospekt.

u— Zahtevajte AMIDON tablete proti glavobolu, nevralgiji, hripi, influenci in revmatizmu. Dobite jih v vsaki lekarni.

u— »DOLOREX« tablete se priporočajo pri gripi in boleznih prehlada, ker znižajo temperaturo, olajšajo pa tudi bolečine pri glavobolu, migreni in revmatizmu. »Dolorex« izdeluje lekarna Mr. Bahovec.

u— Za desinfekcijo ust in grla dobite v vsaki lekarni FORMICOT PASTILE!

u— J. Steinbeck: »Sadovi jaze«, II. del. Izšel v založbi »Plug«, Miklošičeva 30. Napredaj v vseh knjigarnah po 70 lir. Za stalne naročnike ugodni plačilni pogoji. Zahtevajte prospekt!

u— Nalivna peresa, boljše, dobro ohranjena, kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka EVEREST. Prešernova ulica 44.

NOVA KNJIGA

JOŽE DULAR: »KRKA UMIRA« najlepše darilo. Knjižarna ŽUZEK.

u— Gospodine! Prvovrstno parketno pesto dobite v zalogi pri Ferrum, Leon Stupica, trgovina z železnico in poljedelskimi stroji, Ljubljana, Gradišče 2 (poleg Uršulink).

u— Opozarjamo vse, ki želijo prodati svoj pisalni stroj, radio aparat ali harmoniko, da prevzema specialna trgovina Everest gornje predmete v komisijko prodajo in jih vnovič zelo dobro in hitro. Pošljite tedaj še danes Vaš pisalni stroj, radio aparat ali harmoniko v komisijko prodajo tvrdki Everest, Prešernova 44.

u— Antikvarijat Hinko Sevar, Stari trg 34, kupi sledeče knjige: »Bela«, »Slovenski Glasnik«, »Dunajski Zvon«, »Ljubljanski zvon«, »Dom in svet«, in »Kres« (Celovec).

u— Pečilni prašek v odlični predvojni kakovosti izdeluje ŽIKIN LABORATORIJ.

u— Parna kopel pri Slonu bo v torko 21. in 28. t. m. za moške ves dan odprta.

u— Nesreče. Po stopnicah je padla in si zlomila desno nogo 13-letna hčerka krojača Marija Rotarjeva iz Ljubljane. Z vrelo juho se je opeklo po obrazu in vratu 7-letni sin zasebnice Aleksander Huš iz Dobrove. 34-letna delavka Marija Fošnarčeva iz Ljubljane je padla z lestve in si zlomila desno nogo. Ponesrečenec so pripeljali v ljubljansko splošno bolnišnico, kjer so ostali na zdravljenju.

Iz Gorice

Ugotovljena identiteta neznanega mrtveca. V bližini Lučnika pri Gorici je našel te dni lovski čuvaj Anton Bresan vrečo. V njej je bilo truplo mladega človeka, na truplu so bile številne poškodbe. Mož je srednjega stasa, plavalas, okoli 30 let star. Na sebi je imel črne čevlje. V žepu so našli potno dovolilnico, ki jo je izdala v letošnjem marcu kvestura na Reki. Ob tej dovolilnici je razbrati, da gre za 28-letnega Viktorja Vugeriča iz Sušaka.

Kvalitetna nalivna peresa

se še dobi
v specijalni trgovini

Z Gorenjskega

V Kamniku je bil te dni sestanek krajevnega skupinskega štaba, pri katerem je bil uveden za novega skupinskega vodjo g. Zeichen. Novo uvedeni skupinski vodja je obljubil, da se bo z vsemi silami posvetil delu na novem službenem polju.

Pestri večer v Kranju. Pod okriljem organizacije »Kraft durch Freude« se je vršil te dni v strankinem domu v Kranju pester večer za »zemeljske delavce«. Nasopali so akrobati, plesalci žonglerji in drugi art. ki so s svojimi nastopi razveseljevali občinstvo. Pestri večer je dosegel popoln uspeh.

Prometna nezgoda. 59letnega Jožefa Heršlana je v Celovcu podril in povozil avtomobil. Mož je dobil notranje poškodbe ter so ga morali oddati v zdravniško oskrbo.

Nezgodna v okolici Radvilje. 24letni Jernej Jeglič iz radovljiške okolice si je pri čelu zlomil levo roko ter so ga morali zaradi tega oddati v celovško bolnišnico.

Spodnje Štajersko

V mariborskem gledališču so ta teden igrali »Divjega lovca«, »Dvornega svetnika Geigerja«, »Plašč«, »Gianni Schicchi« in »Schäffchen zur Linken«.

Vojaški koncerti. Pretekli teden je vojaška godba obiskala več krajev na Spodnjem štajerskem kjer je prirejala javne in obratne koncerte. Gostje se bili najprej na Pragerskem, potem v št. Lovrencu na Pohorju, v Slovenjem Gradcu in v Konfah. Godbeniki so bili povsod navdušeno sprejeti.

Avto ga je podrl. 69letni poljski delavec Anton Svetel iz mariborske okolice je pred dnevi šel po cesti, kjer ga je poril tovorni avto, pri čemer je dobil več poškodb na glavi. Ponesrečenca so pripeljali v mariborsko bolnišnico.

Nesreče. 71letna ponesničnica Marija Spindlerjeva iz okolice Velike Nedelje je tako nesrečno padla, da si je zlomila desno nogo. Levico si je zlomila 55letna ponesničnica Marija Deticikova iz Luščke vasi. 78letni Jakob Potočnik iz Pragerskega je v zamišljenosti požrl risalni žebelček, ki mu je običal v goltancu. Ponesrečenec so pripeljali v mariborsko bolnišnico.

Živilski trg in božični sejem

Ljubljana, 18. decembra.

Na živilskem trgu moramo zdaj že misliti na božič; na bližajoče se praznike nas spominja tradicionalni božični sejem ob stoletni Letos ni prav nič manjši, kakor je bil prejšnja leta in tudi zanimanja je dovolj za blago. Vendar se gospodinjje bolj zanimajo za živila. Danes so imele dovolj opravkov na trgu, da so se malo oskrbele z najpotrebnejšo povrtino in s kislim zeljem ter repo za jutri in današnje koslo.

Kljub neprijetnemu vremenu je bilo zelo živahno, kjer koli je kdo kaj prodajal. Celotni semenarici, ki prodajajo razna zelišča za čaje, je bilo živahneje. Gospodinjje so prišle bolj zgodaj na trg kakor navadno ob sobotah. Ko je napredaj meso. Zato so pa tudi prodajalke zelenjave po večini razprodale svoje blago do devetih. Nekaj prodajalk je še pozneje pripeljalo povrtino, predvsem ohrovt, špinačo, radič in motvilce, a vse kupovalke.

Mladi književniki na torkovnem literarnem večeru

Kakor smo zabeležili v včerajšnji številki, je bil literarni večer Najmlajših v korist zimske pomoči preložen na torek. Na tej prireditvi bodo brali iz svojih del: Stanko Braček in Ljkeno Urbančič, dva iz revij ali dnevnikov znana literata, ki sta bila označena v »Jutru« že pred dnevi. Dalje Pavle Oblak, sodelavec dijaških listov »Naša volja« in »Naša rast«, liriki, ki obeta, da bo dal slovenski poeziji mnogo klenega, potem Nikolaj Jeločnik, znan iz »Obisk«, »Vrtca«, »Lučke« in iz drugih listov ter Marjan Gorjup, sotrudnik »Obiska« in »Doma in Sveta«. Vsek izmed navedenih sodelavcev tega literarnega večera bo prebral izbor najboljših svojih spisov v vezani in nevezani besedi. Kakor znano, bo sodelovala na večeru mlada, že priznana violinistka Jelka Staničeva, ki jo bo spremljal na klavirju pianist Jože Osana, učenec bivšega rektorja A. Trosta in avtor pravkar izišle znanstvene razprave »Znakovna umetnost in čas« (v novem zborniku »Doma in Sveta«).

Vstopnice za ta prireditvi vredni večer se prodajajo v knjižarni Akademске založbe, hotel Slon.

Iz Trsta

Živila za drugo polovico decembra prejmejo potrošniki v Trstu, Trzinu, Miljah in Gradežu v naslednjih količinah: 1 kg riža, 2 del olja, 2 kg fižola, 1 kg krompirja, 80 g sira. Nadalje prejmejo za B žiž nekaj parmezana, mezo in par-džnik. Božični dodatki pri tej razdelitvi še niso vračunani.

Semeniki krompir v tržaški provinci. Zveza poljedelcev za tržaško provinco poziva kmetne na svojem področju da se morajo vsi zainteresirani za semenski krompir prijaviti čim prej v pristojnih občinskih uradih. Kjer bodo občne setavile seznam tozadevnih interesentov in količine, ki so jim potrebne za saenje spomladi.

Nova opera sezona. Vodstvo tržaške opere je agenziralo za novo gledališko sezono tri ugledne dirigente Antonia Votta, Arturja Lucona in Marija Kordona. Med drugimi bodo uprizorjene opere »Falstaff«, »La Boheme«, »Cavalleria rusticana«, »Macona«, »Othello« ter »Tristan in Isolde«.

Smrtna rtev plina. 22letna Stella Stegaferro je pustila plinsko pipo odprto, predno je šla spat. Zaduši! se je in umrla. Prepeljali so jo v mrtvašnico tržaške bolnišnice.

Lažni policijski agent. Pred tržaškim sodiščem je bil obsojen na globo 1500 lir slikar Alojzij Furlan iz Trsta, star 35 let, ker se je v juliju 1943. izdajal v Trstu za policijskega agenta.

OBIŠČITE VELIKO BOŽIČNO RAZSTAVO GALERIJE OBERSNEL

Gospodsvetska cesta 3

danes zadnjič v tej zimi napredaj malo več zimske povrtine, kajti če bo zapadel sneg in pritisnil hujši mraz, bo zavladalo na zelenjadnem trgu skoraj popolno mrtvilo.

Danes je bilo živahno celo pri ftiših branjcih, ki so prodajali samo čebulo, korenje in česen; gospodinjje so namreč zelo kupovale korenje za govejo juho. Zaradi goveje juhe so tudi bolj kupovale peteršilj, ki ga je na zelenjadnem trgu zdaj še vedno dovolj.

Izredno zanimanje je zadnje čase za kisel zelje in repo. Zdi se, da imajo prodajalce tega blaga od tedna do tedna več odjemalcev. Kupovalci se morajo uvrščati ob njihovih prodajalnih mizah, ker jim ne morejo vsem postreči sprti.

Nekaj gospodinj je danes tudi kupilo gobe, in sicer rumenega jezika in svike. — Napredaj je bila tudi perutnina in zanjo so se zanimale številne gospodinjje, menda pod vplivom bližajočih se praznikov. — Da gospodinjje mislijo na praznike, smo lahko sprevdeli tudi pri prodajalcih mlečnih izdelkov in raznih nadomestkov; prodajajo namreč tudi grozdje, ležnje in rozine — sladila za potice. Grozdje je zdaj po 74. rozine pa po 160 lir kilogram. Kljub temu se zd. da bodo posamezne gospodinjje porabile tudi nekaj teh redkih slaščic za božične mrtoličke.

Beleznica

KOLEDAR

Nedelja, 19. decembra: Urban.

Ponedeljek, 20. decembra: Liberat.

DANAS: GLASE PRIDIVITE

Kino Matas: Glas sira.

Kino Sloga: Zelim si ljubezni.

Kino Union: Ob meji.

Kino Moste: Petreček.

II. simfončni koncert v ponedeljek ob 17.30 v veliki unioński dvorani.

DEŽURNE LEKARNE

Nedelja: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1.

Bahovec, Kongresni trg 12, Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Ponedeljek: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta 47.

Nedeljsko dežurno zdravniško službo ima od sobote do 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Fran Ciber, Stefanova ulica 7. Telefon 36-41.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 17. do 6.30 ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Nedelja, 19. dec., ob 16: Nevesta s Kromu.

Izven. Cene od 22 lir navzdol.

Ponedeljek, 20. dec.: Zaprt.

OPEKA

Nedelja, 19. dec.: Zaprt.

Ponedeljek, 20. dec.: Zaprt.

Toek, 21. dec., ob 16: Melodija srca.

Krstna predstava opere. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

